

литика. За никого не е тайна мнението, което главата на българската църква имаше за Фердинанда и строгата присъда, която беше изрекъл над него заради неговите престъпни безумия. Фердинанд отговаряше с нескривана умраза, която най-очевидно изрази при погребението на Екзарх Йосифа, което погребение той не удостои с присъствието си. С това той искаше също да покаже, че стои по-горе от духовния вожд на целокупния български народ, защото и той се считаше политически вожд на цялото племе, цар на всички българи.

Но би било заблуждение да се мисли, че въпреки енергичната съпротива, която Фердинанд срещна в лицето на по-голямата част от висшето духовенство, той нямаше успехи. Той бе успял със своите корумпиращи средства да разврати много божии служители, особено измежду невежественото нисше духовенство. Не липсваха, обаче, такива и измежду висшето духовенство. Той изпращаше млади семинаристи да следват на негова издръжка висши духовни училища в Русия, даваше им възможност след това да разширяват и попълват образованието си и въвн от Русия, за да имат предимство пред другите и да бъдат по-добре подготвени за постове, за които той ги предназначаваше. Той не забравяше да ги обсипва с изразите на своето царствено благоволение, към което, макар и земно, те се показваха твърде чувствителни. На много от тях той окачи и ордени на шиите. Така той успя да си намери верни и преданни служители и всред висшите български духовници и да спечели не един от тях за своята кауза. Ако не беше катастрофата, която осуети всичките му планове и му коствава короната, щяхме може би, да видим увенчани с пълен успех него-